

Deti z Bryndziarne: Števo Opiela, Peter Krchnák a Stano Opiela, pri hrách na dvore. [Foto P. Gemeiner]

Spomienky na Bryndziareň

„Do Bryndziarne“, píše Peter Gemeiner a pokračuje: *„sme sa prisťahovali koncom roka 1951.*

Vtedajšia Bryndziareň bola akoby enkláva cca 12 rodín a viac než 20-tich detí. Z vtedajších rodín si pamätám Kleskeňovcov, Krchnákovcov, Schneiderovcov, Ličkovcov, pani Goldbergerovú, Bajčíkovcov, Štrelingerovcov, Jungovcov, Opielovcov, Jakubíkovcov, Antalovcov, Turčekovcov. Našou bezprostrednou susedou bola pani Médka (Marta) Goldbergerová. Vzdelaná pani, vyučená krajčírka, dobrá hráčka na piano, vykladačka pasiansu, v okuliaroch s najväčšími dioptriami aké som dovtedy videl. Bola to moja najlepšia kamarátka, s nekonečnou trpezlivosťou ku mojím pokusom naučiť sa hrať na klavíri, ochotou podielať sa na detských hrách. A to napriek ťažkým migrénam, ktorými často trpela.

Bryndziareň bola uzavretá sama v sebe ohraničeným dvorom a susediacou Hôrkou, ale aj otvorená blízkosťou ulice, ihriska a školy. Takáto enkláva bola akousi socializovanou (či socialistickou) komúnou, spájajúcou rodiny a deti veľmi dobrými susedskými vzťahmi. Bol v nej priestor pre všetky možné detské aktivity typické pre ten vek a neskôr športové hry, letné aj zimné, dobrodružstvá v Hôrke, pestovanie spoločných koníčkov, spoločné výlety na tajchy. A tiež poľovačky. Náš sused, pán Ličko, bol vášnivý poľovník a v pivnici si choval výra. Požičiaval nám vzduchovku, s ktorou sme chodili pre jeho výra strieľať vrabce. Nielenže sme mali z toho vzrušujúce zážitky, ešte sme aj za každého vrabca dostali odmenu 10,– Kčs. Takáto zábava trvala do chvíle, keď sme omylom zastrelili namiesto vrabca iného, vraj vzácneho vtáka. A tak namiesto honoráru som dostal od mamy poriadnu facku – keď sa prišiel na mňa sťažovať miestny ornitológ.

V Bryndziarni bývala aj rodina pána Schneidera, prvého slovenského riaditeľa daňového úradu. [Fotoarchív L. Schneidera]

Samostatnú kapitolu tvorila prítomnosť skladov, tzv. Zelovocu ako aj Sódovkáreň či Kracheľkáreň, ktoré boli umiestnené priamo vo dvore. Ich najväčším prínosom boli výlety do blízkeho okolia či okolitých dedín, pri rozvoze ovocia a zeleniny, na korbe zelovociarskeho nákladného auta, spojené s mnohými detskými dobrodružstvami. Krízová situácia nastala, keď sa jeden z nás chcel pochváliť čerstvými znalosťami z nemčiny a v niektorej z dedín zakričal na miestne okoloidúce Achtung, die Kurve!

Jedinečná bola zbierka kaktusov MUDr Jozefa Štrelingera. Pestoval ich v sklenikoch. Chodili ich obdivovať miestni aj cezpoľní záujemci. Zbierke sa dlhodobo a trpezlivo venoval, viedol okolo nej rozsiahlu korešpodenciu. Tak získal do zbierky pozoruhodné exotické druhy aj z najvzdialenejších destinácií.“

Obyvateľom Bryndziarne bola aj pani Štrelingerová, na fotke so synom na Klingeri. [Foto J. Štrelinger]

O tom vie aj jeho vnuk Jozef, ktorý je lekárom v Nitre:

„Spomínam si na jednu príhodu čo mi hovoril môj otec. Starý otec vraj korešpondoval s pestovateľmi z celého sveta a raz mal túžbu získať nejaké semeno z Mexika, vždy prišla len malá obálka s dvoma tromi semienkami. Tak raz poslal do Mexika fľašu domácej slivovice z Ilije a o niekoľko týždňov prišiel veľký balík s desiatkami semien a otázkou ...nedala by sa ešte jedna fľaša tej úžasnej Tequilly poslať?“

„Keď niektorý zo vzácnych kaktusov zakvitol, ihneď ho fotil. Priamo na dvore, zo statívu, s bielym plátnom na pozadí. Bol to obrad, ktorý ma vždy veľmi zaujímal. Nasledovalo vyvolávanie filmov v dobre vybavenej tmavej komore – ktorému som občas mohol asistovať. Už počiatkom 60-tych rokov experimentoval s farebnými filmami, čo budilo vo mne veľký rešpekt. Farebný film nebol v tom čase bežný fotografický materiál. Ďalšou exkluzívnosťou bolo jeho unikátne auto Chrysler na plynový pohon s lavicou pre deti v zadnej časti auta – asi pozostatok z vojny. Previesť sa na tejto lavici do štiavnického okolia budila súťaživosť medzi nami, deťmi. Čakali sme na koho padne lós, aby sa mohol previesť. Auto už bolo dosť opotrebované a poruchové a jazda na ňom v kopcovitých štiavnických terénoch bývala poriadne dobrodružná.

Ku trvalým spomienkam patrí každoročné pílenie dreva na kúrenie a jeho ukladanie spolu s uhlím do drevární. Počas dlhej zimy sa kúrilo ostopäť, takže rúbanie polien a jeho vozenie na sánkach bol každodenný tréning. Samostatnou kapitolou bolo kúrenie v kachľových peciach, ich sezónne rozobratie a poskladanie a vyčistenie komínov pánom Poľkorábom a jeho synom z Banskej Belej. Bol to vždy pre mňa zážitok.

Spomienky na toto obdobie detstva a dospievania sú nezabudnuteľné. Aj teraz, desiatky rokov po detskom a dospievajúcom období v Bryndziarni sú náhodné stretnutia s jej vtedajšími obyvateľmi plné pekných spomienok, plné srdečnosti a priateľských vzťahov.“

Pán Ličko so svojím výrom Kubom. [Fotoarchív P. Gemeinera]

